

INDLEDNING: SYNDEFALDET

”Hvad gi’r du: Midt i haven står et træ: Livets Træ. Værsgo’ og spis. Lige-så meget I vil. Og hele haven vrimler med træer, du kan proppe dig, lige så meget du vil. Der er bare et – et eneste – lille træ. Det er forbudt. Det må du ikke røre. Det er Kundskabens Træ på godt og ondt, og spiser du af det, risikerer du at tro, at du er lige så god og stærk som Gud. Det er da kun en mand, der kan finde på at bøje sig for det krav”, siger Clara Bolton til Grundtvig i Ejvind Larsen og Ebbe Kløvedal Reichs skuespil ”Hjertets søde morgendrøm”, skrevet til Grundtvigs 200-års dag.

Den opfattelse af syndefaldet, som lægges i Claras mund, er ikke blot skarp-sindig, men rykker også ved opfattelsen af forholdet imellem de to køn. Det er ikke kvinden, der er den svage og bærer af synden, og manden der er den standhaftige, der har styr på sit driftsliv og ikke lader sig friste. Synden består i ureflekteret at lade sig styre af autoriteten (Adam den klovn!) eller måske endnu mere i som autoritet at stille et så vanvittigt krav op (Vorherre bevarer!). Det ikke-syndige består i at tage stilling til indholdet i det, autoriteten sætter som et krav – som Eva gjorde det. Og mange Eva’er efter hende. Også selv om de har kendt følgerne ”ud af Paradisets Have i en allerhelvedes fart”, som forfatterne til ovennævnte udtrykker det. Eller som vi kunne udtrykke det: Ud af den videnskabelige institution i en lige så stor fart.

Fornuften i kvindeudgave er fra tidernes morgen blevet udgrænset som netop ufornuft, kvindagtig svaghed og forføreriskhed. Og de ”kvindagtige” mænd, hvis fornuft ikke rummer den etablerede autoritetstro, har lidt en krank skæbne.

Det spørgsmål, som rejser sig, er: Hvorfor er det kun bestemte former for fornuft, som betragtes som forstandige? Hvorfor må vores videnskabelige virksomhed underlægges bestemte anerkendte idéer om videnskabelighed eller bestemte institutioner, som fungerer som formidler af fornuft og ufornuft?

Da vi af Psyke & Logos’ redaktion (uvist hvordan, kom vi til at kalde dem ”bagmændene”) blev opfordret til at væte gæsteredaktører for et temanummer om kvindepsykologi, var det en kærkommen lejlighed til at tage den videnskabelige fordring, som kvindeforskningen stiller, op til nærmere diskussion.

Det har som følge heraf været vores intention med temanummeret at præsentere psykologisk kvindeforskning af teori- og metodereflekterende karakter frem for empiriske undersøgelser af kvindespecifikke problemfelter. Artikler af videnskabsteoretisk karakter dominerer i nummeret, men artikler, som reflekterer teori og metode ud fra et empirisk erfaringsmateriale, er også repræsenteret. De sidstnævnte artikler danner i deres emnevalg et fint modstykke til den åndelige undertrykkelse af kvinder i videnskaben, idet de fokuserer på den direkte voldeligt-kropslige destruktion af kvinden, herunder selvdestruktionen i selvmordets udgave.

Artikelsamlingen er den første danske samling af kvindepsykologiske artikler og er et led i oparbejdningen af den psykologiske kvindeforskning som selvstændigt forskningsområde og som grundforskning for kvindeforskningen i det hele taget, idet det er *kvindepsykologien*, der kan levere de begrebsrammer og analyseredskaber, som kvindeforskningen i andre fag betjener sig af.

Men temanummeret er ikke af den grund alene interessant for kvinder og de mænd, som bider af æblerne sammen med dem. Artiklerne hævder en videnskabelighed, som rækker langt ud over kvindeforskningens domæne, idet de på forskellig måde stiller spørgsmålstejn ved hele videnskabelighedsbegrebet og ikke mindst dettes metodiske implikationer. Artikelsamlingen må ses som et dokument i den diskussion, der nødvendiggøres af de udfordringer, som det teknologi- og informationsdominerede samfund stiller os over for som forskere. Og dertil er den et vægtigt argument imod den erhvervsstyrede pragmatiske forskning, som tromler frem med tungt skyts.

Birgitte Diderichsen

Libby Arcel Tata